

IHOTAUDIT JA ALLERGOLOGIA

Vastuuhenkilö: Prof. Annamari Ranki

KLL/Iho- ja sukupuolitautilien klinikka, Iho- ja allergiasairaala Meilahdentie 2,
PL 160, 00029 HUS
Puh. (09) 471 86300, annamari.ranki@hus.fi

Tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että koulutusohjelman suoritettuaan ihotautien- ja allergologian erikoislääkäri hallitsee ihotautien diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen, muiden sairauksien ilmentämien iho-oireiden diagnostiikan, allergisten sairauksien diagnostiset toimenpiteet ja erotusdiagnoosiin, hoitokäytännöt sekä lääkinällisen ja ammatillisen kuntoutuksen. Ammatti-ihotautien osalta tulee hallita niitä koskeva lainsäädäntö, diagnostiikka ja lääkinällinen ja ammatillinen kuntoutus. Erikoislääkäriin tulee hallita sukupuolitautilien diagnostiikka, hoito ja lainsäädäntö sekä ihokirurgia omaan erikoisalaansa liittyen. Lisäksi erikoislääkärillä tulee olla valmius tieteelliseen tutkimustyöhön erikoisalallaan.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella (poikkeuspäätös voimassa 1.11.2007 – 31.10.2010, lisätietoja <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari/default.htm>).

Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen ja Kätilöopiston sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (5 v 3 kk)

Erikoistumiskoulutuksen tulee sisältää 3 kk sisätautilien palvelua. Erikoisalan käytännön koulutus sisältää palvelua sairaalalääkäriin tehtävässä seuraavasti:

- yleisdermatologiassa vähintään 3 vuotta (ihotautien poliklinikalla, valo- ja avohoito-osastolla, ihotautiosastolla)
- allergologiassa vähintään 1 vuosi (HYKS:ssä sisältää allergiapoliklinikalla, allergiatutkimusyksikössä, lasten allergiaosastolla ja aikuisten allergiaosastolla työskentelyä).
- sukupuolitaudeissa 3- 6 kk
- valinnainen täydentävä jakso vähintään 6 kk.

Valinnainen täydentävä koulutus voidaan suorittaa yliopistollisessa sairaalassa tai muussa vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksymässä yksikössä ja se voi sisältää seuraavia osa-alueita:

- allergologiaa
- ammatti-ihotauteja
- ihokirurgiaa (mukaan lukien laserhoidot)
- ihopatologiaa
- sukupuolitauteja.

Erikoistumiskoulutuksen käytännön palvelusta voidaan korvata yhteensä enintään 6 kk alaan liittyvän tieteellisen työn suorittamisella. Tieteellinen työ voi kuitenkin korvata enintään 6 kk yleisdermatologiasta tai enintään 3 kk allergologiasta, sukupuolitaudeista tai valinnaisesta jaksosta riippuen siitä, mihin osa-alueeseen tutkimus liittyy.

EU-säännösten mukaisesti voidaan erikoistumiskoulutukseen hyväksyä myös korkeintaan yksi vuosi ulkomaisessa koulutusyksikössä saatua koulutusta. Tästä tulee sopia etukäteen vastuuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden

tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60 tuntia)

Koulutukseksi voidaan hyväksyä eri yliopistojen, Suomen ihotautilääkäriyhdistyksen, Työterveyslaitoksen ja muiden tieteellisten seurojen ja valtakunnallisten järjestöjen järjestämät alan jatkokoulutustilaisuudet sekä osallistuminen alan kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin.

Lähijohtajakoulutus (30 opintopistettä)

Koulutuksen rungon muodostaa johtamisportfolio, johon kirjataan henkilökohtaiset tavoitteet, omat havainnot työpaikalta ja siihen liittyvä pohdinta, merkinnät tapaamisista ohjaajien kanssa, kerätty palaute sekä koulutusohjelman mukaiset tehtävät ja opintosuoritteet. Koulutukseen lasketaan hyväksi perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen kuuluva hallinnollinen koulutus. Koulutukseen kuuluvat myös kirjallisen esityksen opetus, harjoitus ja hyväksytyt suoritus.

Sen lisäksi koulutukseen kuuluu kolme kaikille erikoisaloille yhteistä kaksipäiväistä lähiopetusjaksoa sekä vähintään kaksi erikoisalakohtaista lähiopetuspäivää (tai 4 iltapäivää) (yht. 10 op), itsenäisten kehittämistehtävien laadinta ja kirjallisuusosio. Koulutuksen voi suorittaa 2-6 vuoden aikana.

10 lähiopetuspäivää = 10 op	Kehittämistehtävät 10 op	Kirjallisuustehtävät 5 op	Portfolio 5 op
--	-------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------

Lisätietoja: www.med.helsinki.fi/erikoislaakari/johtamiskoulutus ja <http://blogs.helsinki.fi/lahijohajakoulutus>.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvan lääkärin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin:

Koulutuksen toteuttaminen tapahtuu seuraavasti:

1. Erikoistuva ilmoittautuu koulutusohjelmaan. Tämä ei vielä sinänsä oikeuta koulutusvirassa toimimiseen.
2. Hänellä on terveyskeskus ja sisätautien koulutusjakso (yht. 12 kk) pääosin suoritettu.
3. Vastuuhenkilö hyväksyy koulutusohjelmaan (vastuuhenkilö pitää rekisteriä koulutusohjelmaan ilmoittautuneista ja siinä olevista, jotta voidaan turvata koulutusvirkojen ja -työsuhteiden riittävyys). Tässä vaiheessa voidaan suorittaa ensimmäinen arviointi henkilön soveltuvuudesta alalle, esim. erikoistuva itse arvioi soveltuvuuttaan alan virassa sijaisena toimimisensa perusteella.
4. Koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, aloitetaan suoritusten kirjaaminen lokikirjaan.
5. Valitseminen erikoistumisvirkaan (ei pakollinen).
6. Teoreettinen koulutus.

Erikoistuvan oppimista seurataan lokikirjan avulla. Lokikirja on yhteneväinen ja yhteinen alan kaikkien koulutusyksikköjen kesken. Kullekin erikoistuvalla tullaan laatimaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja nimeämään henkilökohtainen kouluttaja, jonka kanssa koulutussuunnitelman etenemistä seurataan. Lisäksi nimetään koulutuspaikkakohtainen ohjaaja.

Erikoistuva osallistuu oman oppimisensa ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin säännöllisesti toistuvissa tapaamisissa ohjaajan ja vastuuhenkilön kanssa. Oppimisprosessia seurataan ensinnä määrittelemällä oppimisen tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamista seurataan lokikirjan avulla sekä ohjaajan ja kouluttajan kanssa tapahtuvien säännöllisten tapaamisten avulla. Ohjaaja ja kouluttaja seuraavat myös erikoistuvan oppimista jokapäiväisen potilastyön (konsultaatiot, sairauskertomusten tarkistaminen, potilaiden esittely kierroilla ja potilasmeetingeissä) kautta. Koulutuksen vastuuhenkilö arvioi

oppimistavoitteiden saavuttamisen kerran vuodessa.
Vastaavasti erikoistuva arvioi koulutusyksikön antamaa opetusta edellä mainituissa yhteyksissä. Arvioinnit dokumentoidaan kirjallisesti ja huolehditaan puutteiden korjaamisesta.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Braun-Falco O., Plewig G., Wolff H. & Burgdorf W.H.: Dermatology (Springer-Verlag)
2. Lever W. & Schaumburg-Lever G.: Histopathology of the skin (Lippincott)
tai
McKee P.: Pathology of the skin (Lippincott)
3. Reunala T., Paavonen J., Rostila T. (toim.): Sukupuolitaudit (Duodecim)
4. Haahtela T., Hannuksela M.; Mäkelä M & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim),
soveltuvin osin
5. Kanerva L., Elsner P., Wahlberg J. & Maibach H.: Condensed handbook of occupational dermatology (Springer-Verlag)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. British Journal of Dermatology
2. The Journal of Allergy and Clinical Immunology (ihotauteihin ja allergologiaan soveltuvin osin)
3. Archives of Dermatology
4. Sexually Transmitted Infections
5. Allergy (ihotauteihin ja allergologiaan soveltuvin osin)
6. Contact Dermatitis
7. Duodecimin ja Suomen Lääkärilehden erikoisalakohtaiset artikkelit
8. The Journal of Allergy and Clinical Immunology (soveltuvin osin)

Lainsäädäntö ihotauteja, sukupuolitauteja ja allergologiaa koskevin osin (ammattitautilait ja -asetukset, tartuntatautilaki)

2007-09

IHOTAUDIT JA ALLERGOLOGIA

Vastuhenkilö: Prof. Annamari Ranki

KLL/Iho- ja sukupuolitautilin klinikka, Iho- ja allergiasairaala Meilahdentie 2,
PL 160, 00029 HUS

Puh. (09) 471 86300, annamari.ranki@hus.fi

Tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että koulutusohjelman suoritettuaan ihotautien- ja allergologian erikoislääkäri hallitsee ihotautien diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen, muiden sairauksien ilmentämien iho-oireiden diagnostiikan, allergisten sairauksien diagnostiset toimenpiteet ja erotusdiagnostiikan, hoitokäytännöt sekä lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen. Ammatti-ihotautien osalta tulee hallita niitä koskeva lainsäädäntö, diagnostiikka ja lääkinnällinen ja ammatillinen kuntoutus. Erikoislääkäriin tulee hallita sukupuolitautilin diagnostiikka ja hoito sekä ihokirurgia omaan erikoisalaansa liittyen. Lisäksi erikoislääkärillä tulee olla valmius tieteelliseen tutkimustyöhön erikoisalallaan.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kättilöopiston ja Marian sairaalat).

Tiedekuntaneuvosto on myöntänyt ihotautien ja allergologian erikoisalalle poikkeuksen yllä mainitusta asetuksen vaatimuksesta määräajaksi 1.11.2007–30.4.2009 (asetusmuutos 401/2007, opinto-oppaan liitteenä).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (5 v 3 kk)

Erikoistumiskoulutuksen tulee sisältää 3 kk sisätautien palvelua. Erikoisalan käytännön koulutus sisältää palvelua sairaalalääkärin tehtävässä seuraavasti:

– yleisdermatologiassa vähintään 3 vuotta (ihotautien poliklinikalla, valo- ja avohoito-osastolla, ihotautiosastolla)

– allergologiassa vähintään 1 vuosi (HYKS:ssä sisältää allergiapoliklinikalla, allergiatutkimusyksikössä, lasten allergiaosastolla ja aikuisten allergiaosastolla työskentelyä).

– sukupuolitaudeissa 36 kk

– valinnainen täydentävä jakso vähintään 6 kk.

Valinnainen täydentävä koulutus voidaan suorittaa yliopistollisessa sairaalassa tai muussa vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksymässä yksikössä ja se voi sisältää seuraavia osa-alueita:

– allergologiaa

– ammatti-ihotauteja

– ihokirurgiaa (mukaan lukien laserhoidot)

– ihopatologiaa

– sukupuolitauteja.

Erikoistumiskoulutuksen käytännön palvelusta voidaan korvata yhteensä enintään 6 kk alaan liittyvän tieteellisen työn suorittamisella. Tieteellinen työ voi kuitenkin korvata enintään 6 kk yleisdermatologiasta tai enintään 3 kk allergologiasta, sukupuolitaudeista tai valinnaisesta jaksosta riippuen siitä, mihin osa-alueeseen tutkimus liittyy.

EU-säännösten mukaisesti voidaan erikoistumiskoulutukseen hyväksyä myös korkeintaan yksi vuosi ulkomaisessa koulutusyksikössä saatua koulutusta. Tästä tulee kuitenkin sopia etukäteen vastuuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (60+20 tuntia)

Koulutukseksi voidaan hyväksyä eri yliopistojen, Suomen ihotautilääkäriyhdistyksen, Työterveyslaitoksen ja muiden tieteellisten seurojen ja valtakunnallisten järjestöjen järjestämät alan jatkokoulutustilaisuudet sekä osallistuminen alan kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisalaille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvan lääkärin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin:

Koulutuksen toteuttaminen tapahtuu seuraavasti:

1. Erikoistuva ilmoittautuu koulutusohjelmaan. Tämä ei vielä sinänsä oikeuta koulutusvirassa toimimiseen.

2. Hänellä on terveyskeskus ja sisätautien koulutusjakso (yht. 12 kk) pääosin suoritettu.

3. Vastuuhenkilö hyväksyy koulutusohjelmaan (vastuuhenkilö pitää rekisteriä koulutusohjelmaan ilmoittautuneista ja siinä olevista, jotta voidaan turvata koulutusvirkojen ja -työsuhteiden riittävyys). Tässä vaiheessa voidaan suorittaa ensimmäinen arviointi henkilön soveltuvuudesta alalle, esim. erikoistuva itse arvioi soveltuvuuttaan alan virassa sijaisena toimimisensa perusteella.

4. Koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, aloitetaan suoritusten kirjaaminen lokikirjaan.

5. Valitseminen erikoistumisvirkaan (ei pakollinen).

6. Teoreettinen koulutus.

Erikoistuvan oppimista seurataan lokikirjan avulla. Lokikirja on yhteneväinen ja yhteinen alan kaikkien koulutusyksikköjen kesken. Kullekin erikoistuvalla tullaan laatimaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja nimeämään henkilökohtainen kouluttaja, jonka kanssa koulutussuunnitelman etenemistä seurataan.

Lisäksi nimetään koulutuspaikkakohtainen ohjaaja.

Erikoistuva osallistuu oman oppimisensa ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin säännöllisesti toistuvissa tapaamisissa ohjaajan ja vastuuhenkilön kanssa.

Oppimisprosessia seurataan ensinnä määrittelemällä oppimisen tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamista seurataan lokikirjan avulla sekä ohjaajan ja kouluttajan kanssa tapahtuvien säännöllisten tapaamisten avulla. Ohjaaja ja kouluttaja seuraavat myös erikoistuvan oppimista jokapäiväisen potilastyön (konsultaatiot, sairauskertomusten tarkistaminen, potilaiden esittely kierroilla ja potilasmeetingeissä) kautta. Koulutuksen vastuuhenkilö arvioi oppimistavoitteiden saavuttamisen kerran vuodessa. Vastaavasti erikoistuva arvioi koulutusyksikön antamaa opetusta edellä mainituissa yhteyksissä. Arvioinnit dokumentoidaan kirjallisesti ja huolehditaan puutteiden korjaamisesta.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Braun-Falco O., Plewig G., Wolff H. & Burgdorf W.H.: Dermatology (Springer Verlag)

2. Lever W. & Schaumburg-Lever G.: Histopathology of the skin (Lippincott)

tai

McKee P.: Pathology of the skin (Lippincott)

3. Reunala T., Paavonen J., Rostila T. (toim.): Sukupuolitaudit (Duodecim)

4. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim), soveltuvin osin

5. Kanerva L., Elsner P., Wahlberg J. & Maibach H.: Condensed handbook of occupational dermatology (Springer)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. British Journal of Dermatology

2. The Journal of Allergy and Clinical Immunology (ihotauteihin ja allergologiaan soveltuvin osin)

3. Archives of Dermatology

4. Sexually Transmitted Diseases

5. Allergy (ihotauteihin ja allergologiaan soveltuvin osin)

6. Contact Dermatitis

7. Duodecimin ja Suomen Lääkärilehden erikoisalakohtaiset artikkelit

Lainsäädäntö ihotauteja ja allergologiaa koskevin osin (ammattitaitilait ja -asetukset, tartuntatautilaki)

2005-07

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

Vastuuhenkilö: Prof. Vuokko Kinnula

KLL/Keuhkosairauksien klinikka,

Haartmaninkatu 4, PL 22, 00014 Helsingin yliopisto

Puh. (09) 471 72255,

vuokko.kinnula@helsinki.fi

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisala käsittää suuren joukon tavallisia keuhkosairauksia, esimerkkeinä astma, keuhkohtaumatauti, keuhkoinfektiot, mukaan lukien tuberkuloosi, keuhkojen malignoomat, työperäiset keuhkosairaudet sekä hengityshäiriöt. Keuhkokudoksen sairaudet ja mm. kystinen fibroosi, keuhkosiirtoarviot sekä siirtopotilaiden hoito edustavat oleellisesti harvinaisempia ongelmia, mutta vaativat erityisosaamista. Keuhkoakutologian merkitys on korostunut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana. Myös keuhkoallergologia on korostunut, allergiat ovat lisääntyneet ja keuhkoallergologia on liitetty myös virallisesi keuhkosairauksien erikoislääkäriskoulutukseen

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä

- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa

- on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arviointiin ja vertailuun

- on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Ks. [sisätautien runkokoulutus](#)

Vähintään 1 v 9 kk palvelua sisätautien erikoisalalla ja 6 kk palvelua millä tahansa lääketieteiden erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 v - 2 v 3 kk palvelua keuhkosairauksien alalla, 3-6 kk palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6-9 kk palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai allergiatutkimusyksikössä, missä tehdään allergiatestauksia ja hoidetaan allergiopotilaita.

Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa.

Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kk suorittaa anestesiologian ja tehohoidon, ihotautilien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteiden, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (eriytyvä koulutus 70 tuntia + runkokoulutus 30 tuntia + hallinnollinen koulutus 20 tuntia)

70 tuntia varsinaista erikoisalan koulutusta, josta 30 tuntia allergologian alalta. Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia, kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- kliininen hengitysfysiologia
- kliininen immunologia ja allergologia
- kliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- keuhkoinfektiot ja tuberkuloosi
- keuhko-onkologia
- keuhkoparenkymisairaudet
- systemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset, muut keuhkoreaktiot
- hengityshäiriöt
- keuhkosairauksien akutologia
- keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiat
- radiologinen kuvantaminen
- apuvälineet

Erikoistuva voi myös käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuaan opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutus suunnitelman. Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutus suunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby)
tai
Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas's respiratory diseases (Blackwell)
tai
Gibson P.G., Geddes D.M. & Costabel U.: Respiratory medicine
2. Hendrik D.J., Burge P.S., Beckett W.S. & Churg A.: Occupational disorders of the lung (Saunders)
3. Sovijärvi A., Ahonen A., Hartiala J., Länsimies E., Savolainen S., Turjanmaa V. & Vanninen E. (toim.): Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede (Duodecim) keuhkofysiologian osalta
4. Kinnula V. & Tukiainen P. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)
5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
2. European Respiratory Journal
3. Thorax
4. Chest
5. Respiratory Medicine
6. Allergy
7. Clinical and Experimental Allergy
8. Journal of Allergy and Clinical Immunology
8. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä lehdistä (Lääkärilehti tai Finska Läkaresällskapet Handlingar ja Duodecim) sekä kansainvälisistä yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö sekä terveysviranomaisten antama ohjeisto ja WHO:n asiantuntijaraportit

2003-05

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

Vastuuhenkilö: Prof. Vuokko Kinnula

KLL/Keuhkosairauksien yksikkö, Haartmaninkatu 4, PL 340, 00029 HUS,
Puh. 47172255, vuokko.kinnula@helsinki.fi

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisalan keskeiset alueet ovat keuhkosairauksien lisäksi tuberkuloosi, allergiset ja työperäiset hengityselinsairaudet, unenaikaiset hengityshäiriöt ja hengityksen toiminnan vajavuuden aiheuttamat tehostettua hoitoa vaativat tilat sekä keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiat. Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa
- on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arvioon ja vertailuun
- on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi edelleen sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Ks. sisätautien runkokoulutus s. 142.

2 vuotta palvelua sisätautien erikoisalalla ja 3 kuukautta palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 vuotta -2 vuotta 3 kuukautta palvelua keuhkosairauksien alalla, 3 kuukautta palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6-9 kuukautta palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai allergiatutkimusyksikössä, missä tehdään allergiatestauksia ja hoidetaan allergiapotilaita.

Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa.

Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kuukautta suorittaa anestesiologian ja tehohoidon, ihotautilien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat:

<http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (70 tuntia + runkokoulutus 30 tuntia + hallinnollinen koulutus 20 tuntia)

70 tuntia varsinaista erikoisalan koulutusta, josta 30 tuntia allergologian alalta.

Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia
- kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- keuhkoalan kliininen fysiologia
- keuhkosairauksiin liittyvät hätätilanteet
- kliininen immunologia ja allergologiakliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset
- keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiat
- tuberkuloosi ja muut infektioaudit
- radiologinen kuvantaminenunenaikaiset hengityshäiriöt

Erikoistuva voi myöskin käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita.

Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuun opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutussuunnitelman. Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby) tai Murray J.F. & Nadel J.A.: Textbook of respiratory medicine (Saunders) tai Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas's respiratory diseases (Blackwell)
2. Parkes W.R.: Occupational lung disorders (Butterworths)
3. Sovijärvi A., Uusitalo A., Länsimies E. & Vuori I. (toim.): Kliininen fysiologia (Duodecim), keuhkofysiologian osalta
4. Kinnula V., Tukiainen P. & Laitinen L.A. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)
5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
2. European Respiratory Journal
3. Thorax
4. Respiratory Medicine
5. Allergy
6. Clinical and Experimental Allergy
7. Journal of Allergy and Clinical Immunology
8. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä lehdistä (Lääkärilehti tai Finska Läkaresällskapetets Handlingar ja Duodecim) sekä keuhkoalan lehdestä Chest ja kansainvälisistä ja yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö sekä terveysviranomaisten antama ohjeisto ja WHO:n asiantuntijaraportit

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA 2001-2003

Vastuuhenkilö: Prof. Brita Stenius-Aarniala

KLL/Keuhkosairauksien yksikkö, Haartmaninkatu 4, PL 340, 00029 HUS

Puh. 471 73547, bstenius@helsinki.fi

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Keuhkosairauksien ja allergologian koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Siihen sisältyy 6 kuukautta terveystieteiden palvelua ja 2 vuotta 6 kuukautta runkokoulutusta (katso sisätauti-alojen runkokoulutus s. 135). Eriytyvän koulutuksen pituus on 3 vuotta. Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisalan keskeiset alueet ovat keuhkosairauksien lisäksi tuberkuloosi, allergiset ja työperäiset hengityselinsairaudet, unenaikaiset hengityshäiriöt ja hengityksen toiminnan vajavuuden aiheuttamat tehostettua hoitoa vaativat tilat sekä keuhkoputkien ja rintakehän endoskopioidit.

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arvioon ja vertailuun on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Terveyskeskuspalvelu (6 kk)

Runkokoulutus (2 v 6 kk)

ks. [sisätauti-alojen runkokoulutus](#)

2 vuotta palvelua sisätauti-alalla ja 6 kuukautta palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa; lyhin hyväksyttävä palvelu 6 kuukauden vapaavalintaisessa koulutuksessa on 3 kuukautta alaa kohti.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 vuotta – 2 vuotta 3 kuukautta palvelua keuhkosairauksien alalla, 3 kuukautta palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6–9 kuukautta palvelua

yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai allergiatutkimusyksikössä, missä tehdään allergiatestauksia ja hoidetaan allergiapotilaita.

Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa.

Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kuukautta suorittaa anestesiologian ja tehohoidon, ihotautien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

HYKS:n kouluttajat:

Prof. Brita Stenius-Aarniala (Meilahden sairaala), kliininen opettaja, dos. Paula Maasilta (Meilahden sairaala), dos. Henrik Riska (Jorvin sairaala), dos. Matti Heino (Peijaksen sairaala)

Koulutussairaalat: ks. <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia + runkokoulutus 40 tuntia)

20 tuntia hallinnon koulutusta, josta 10 tuntia suositellaan tehtäväksi runkokoulutuksen aikana ja 10 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana

60 tuntia varsinaista erikoisalan koulutusta, josta 30 tuntia allergologian alalta

Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

keuhkosairauksien epidemiologia
kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutuskeuhkoalan kliininen fysiologia
keuhkosairauksiin liittyvät hätätilanteet
kliininen immunologia ja allergologiakliininen farmakologia keuhkosairauksissa
systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset
keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiat
tuberkuloosi ja muut infektioaudit
radiologinen kuvantaminen
unenaikaiset hengityshäiriöt

Erikoistuva voi myöskin käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuana opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutussuunnitelman. Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös

palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby)
tai
Murray J.F. & Nadel J.A.: Textbook of respiratory medicine (Saunders)
tai
Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas*s respiratory diseases (Blackwell)
2. Parkes W.R.: Occupational lung disorders (Butterworths)
3. Sovijärvi A., Uusitalo A., Länsimies E. & Vuori I. (toim.): Kliininen fysiologia (Duodecim), keuhkofysiologian osalta
4. Kinnula V., Tukiainen P. & Laitinen L.A. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)
5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
2. European Respiratory Journal
3. Thorax
4. Allergy
5. Clinical and Experimental Allergy
6. Journal of Allergy and Clinical Immunology
7. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä aikakauslehdistä sekä artikkelit kansainvälisistä suurista yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö sekä terveysviranomaisten antama ohjeisto ja WHO:n asiantuntijaraportit